

## **Valtiovarainvaliokunta**

### **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta**

#### **JOHDANTO**

##### ***Vireilletulo***

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 8/2022 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

##### ***Jaostovalmistelu***

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

##### ***Asiantuntijat***

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Risto Sakki, valtiovarainministeriö

##### ***Viitetiedot***

Valiokunta on aiemmin käsitellyt arvonlisäverolain väliaikaista muuttamista mietinnöissään VaVM 12/2020 vp — HE 89/2020 vp, VaVM 14/2020 vp — HE 112/2020 vp, VaVM 29/2020 vp — HE 217/2020 vp ja VaVM 6/2021 vp — HE 69/2021 vp.

#### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia väliaikaisesti siten, että covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaisten myyntien ja muista jäsenvaltioista tapahtuvien yhteisö Hankintojen määräaikaiseksi tarkoitetun verovapauden voimassaoloa jatkettaisiin kuudella kuukaudella vuoden 2022 kesäkuun loppuun.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti 1.1.2022 alkaen ja olemaan voimassa 30.6.2022 asti.

## **Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp**

### **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta on käsitellyt vuosina 2020 ja 2021 mietinnöissään VaVM 12/2020 vp — HE 89/2020 vp, VaVM 14/2020 vp — HE 112/2020 vp, VaVM 29/2020 vp — HE 217/2020 vp ja VaVM 6/2021 vp — HE 69/2021 vp arvonlisäverolain väliaikaista muuttamista. Valiokunta toteaa, että nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen osalta on kyse edelleen mainitussa laissa säädetyn verovapauden jatkamisesta. Lakiteknistä syistä verovapauden voimassaoloa jatkettaisiin nyt antamalla uusi määräaikainen laki. Tällä ei olisi vaikutusta verovapauden soveltamisalaan. Verovapauden voimassaoloa jatkettaisiin kuudella kuukaudella vuoden 2022 kesäkuun loppuun.

Arvonlisäverolakiin lisättiin lailla 486/2020 väliaikainen säännös, jonka mukaan veroa ei suoriteta covid-19-taudin vuoksi tarvittavien tavaroiden myynnistä eikä yhteisöhenkilöstön, jos ostajana on toimija, joka luovuttaa tavarat vastikkeetta julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuollon palvelujen tuottajille taikka valtiollisille toimijoille, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymille organisaatioille tai arvonlisäverolaissa tarkoitetuille yleishyödyllisille yhteisöille. Nollaverokantaa sovelletaan lisäksi valtiollisille toimijoille tapahtuviin myynteihin. Käsitellessään muutosta mietinnössään VaVM 12/2020 vp ja sen voimassaolon jatkamista mietinnöissään VaVM 14/2020 vp, VaVM 29/2020 vp ja VaVM 6/2021 vp valiokunta piti esitettyä rajausta oikeana ja komission antaman ohjeistuksen mukaisena.

Aiempien valiokuntakäsittelyjen yhteydessä asiantuntijakuulemisissa ehdotettiin arvonlisäverotomisuuden laajentamista myös yksityisten toimijoiden tuottamaan yksityiseen terveydenhoitoon, mitä valiokunta ei mietinnöissään esitetyistä näkökohdista huolimatta pitänyt mahdollisena. Käsitellessään nyt esitettyä voimassaolon jatkamista valiokunta on huomionut aiemmissä käsittelyissä esitetyt lausunnot. Tämän vuoksi valiokunta toistaa aiemmissä mietinnöissään esittämänsä kannat perusteineen.

Valiokunta korostaa edelleen lain voimassaolon seurannan välttämättömyyttä. On huolehdittava, että esitetyn sääntelyn voimassaoloa arvioidaan uudelleen, jos komission antaman päätöksen voimassaoloa jatketaan edelleen.

### **VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS**

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 8/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

## **Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp**

Helsingissä 22.2.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd  
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk  
jäsen Anders Adlercreutz r  
jäsen Tarja Filatov sd  
jäsen Timo Heinonen kok  
jäsen Vilhelm Junnila ps  
jäsen Heli Järvinen vihr  
jäsen Esko Kiviranta kesk  
jäsen Jari Koskela ps  
jäsen Matias Martinen kok  
jäsen Raimo Piirainen sd  
jäsen Sari Sarkomaa kok  
jäsen Sami Savio ps  
jäsen Pia Viitanen sd  
jäsen Ville Vähämäki ps  
varajäsen Sari Essayah kd  
varajäsen Mari Holopainen vihr  
varajäsen Petri Honkonen kesk  
varajäsen Jukka Kopra kok  
varajäsen Merja Kyllönen vas  
varajäsen Janne Sankelo kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Annala

**Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp**  
**Vastalause**

**VASTALAUSE /kok ja kd**

**Perustelut**

Hallituksen esityksessä HE 8/2022 vp eduskunnalle ehdotetaan arvonlisäverolain väliaikaisen muutoksen voimaantulosäännöksen muuttamista niin, että alun perin hallituksen esityksessä HE 89/2020 vp esitettyä väliaikaisen AVL:n muutoksen voimassaoloa jatketaan kuudella kuukaudella vuoden 2022 kesäkuun loppuun. Arvonlisäverolain väliaikaisessa muutoksessa on kyse siitä, että covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaiset myynnit ja muista jäsenvaltioista tapahtuvat yhteisö Hankinnat voidaan AVL 38 c §:n ehdoin vapauttaa arvonlisäverosta. Epidemian jatkuessa sekä varautumisessa sen kiihtymiseen esitys on tarpeellinen ja perusteltu. Esitystä tulisi kuitenkin muuttaa siten, että säätely koskisi yksityisiä terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen sekä sosiaalihuollon palvelujen tuottajia ehdotettua laajemmin.

Ehdotettu muutos sisältää edelleen verotuskäytännölle ennalta tuntemattoman ongelmallisen rajanvedon julkisten ja yksityisten terveyspalveluiden välillä. Arvonlisäverolaissa tai verotuskäytännössä rajanvetoa ei ole koskaan tehty sen perusteella, että kyse olisi "julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuoltopalvelujen tuottajasta". Näin ollen alun perin hallituksen esityksessä HE 89/2020 vp mukaisesti muutettu AVL 38 c §:n 1 momentin 1 kohdan määritelmä on arvonlisäverolaille ja verotuskäytännölle vieras.

On erityisen tärkeää, että yritykset pystyvät ilman kohtuuttomia selvitysvaatimuksia seuraamaan ja noudattamaan verolain säännöksiä. Vastaavasti Verohallinnon suorittaman verovalvonnan on oma-aloitteisen veron osalta oltava tehokasta, koska kyse on massamenettelystä. Nykyisessä muodossaan AVL 38 c §:n sanamuoto merkitsee pahimmassa tapauksessa myyjille useita jälkikäteisiä korjauksia myyntien verottomuudesta verollisuuteen tai päinvastoin. Lisäksi myyjät joutuvat kantamaan kohtuuttoman kokoista jälkiverotusriskiä, kun myynnin verollisuus määräytyy ostajan statuksen sijaan ostajan maskien käyttötarkoituksesta.

Soveltamisalan rajausta ei kohtelee eri toimijoita neutraalisti. Esimerkiksi koronavirustestausta voidaan järjestää osana työterveyspalveluita, joita tuottavat niin yksityiset toimijat kuin kunnatkin, ja henkilökunnan suojaaminen tartunnoilta työterveyspalveluissa on tärkeää tuottajasta riippumatta. Kun verottomuus koskee ainoastaan julkisesti tuotettuja palveluita, muodostaa tämä neutriteettiongelman eri toimijoiden tuottamien työterveyspalveluiden välillä.

Hallituksen rajanveto perustuu tulkintaan, jonka mukaan komission päätös rajoittaa mahdollisuutta ulottaa verottomuus yksityiseen terveyspalveluiden tuottajaan. Vastaavaa tulkintaa ei kuitenkaan ole tehty kaikissa muissa jäsenmaissa.

Moni muu EU:n jäsenvaltio on säätänyt 0 %:n verokannan tai alennetun verokannan kotimaisesti suojaruusteille ja muille koronan vastaisen toiminnan tarvikkeille. Hollannin lisäksi ainakin Italia, Itävalta, Viro ja Irlanti ovat sallineet 0 %:n verokannan joko maskeille tai maskeille ja suoja-  
välineille. Alennettua verokantaa ovat soveltaneet ainakin Belgia, Ranska, Kreikka, Puola ja Por-

**Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp**  
**Vastalause**

tugali. Nämä maat eivät tee jaottelua yksityisen ja julkisen palveluntarjoajan välillä. Vastaavaan rajanvetoon ei siksi myöskään Suomessa ole komission linjauksen pohjalta perusteita.

Sote-palvelujen järjestämistavat ovat eri jäsenvaltioissa niin erilaiset, että komissio on tarkoituksella jättänyt määräämisvallan tältä osin jäsenvaltioille. 0 %:n verokannan soveltaminen laajasti julkisessa valvonnassa oleville terveyden- ja sairaanhoitoalan sekä sosiaalihuoltoalan toimijoille on talouden täsmätoimi, jolla saadaan varsin kohdennetusti tuettua toimijoita ja taisteltua yhdessä covid-19-pandemiaa vastaan.

Huomionarvoista on, että käsidesi ja maskit (yleisemmin: suojavälineet) eivät ole ALV-direktiivin liitteessä mainittuja, joten vastaavasti kuin 0 %:n verokannan asettaminen kotimaisesti, myös alennetun verokannan asettaminen on lähtökohtaisesti direktiivin vastaista. Komissio on kuitenkin todennut, ettei se nosta tässä tilanteessa jäsenvaltioita kohtaan rikkomusmenettelyjä.

Väliaikaisen verolainsäädännön perustuminen täysin uuteen rajanvetoon johtaa vääjäämättä lukuisiin rajanvetotilanteisiin ja jälkiverotusriskiin yritysten näkökulmasta ja on myös Verohallinnon verovalvonnan näkökulmasta varsin raskas hallinnollinen toimi. Komission ja hallituksen koronaviruspandemian torjuntaan liittyvien tavoitteiden, arvonlisäverotuksen neutraliteetin, komission päätöksen soveltamisalan ja esitetystä rajauksista koituvan manuaalisen työn perusteella katsomme, että väliaikaista arvonlisäverolain muutosta jatkettaessa lakia on korjattava niin, että tavaroiden arvonlisäverottomuutta sovelletaan niihin yksityisiin toimijoihin, jotka harjoittavat sote-palveluita viranomaisten hyväksynnän ja valvonnan alla.

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena paitisi 38 c § seuraavasti: (*Vastalauseen muutosehdotus*)

***Vastalauseen muutosehdotus***

38 c §

Veroa ei suoriteta covid-19-epidemiasta johtuvan tartunnan ehkäisemiseen, testaamiseen tai hoitoon välittömästi liittyvien tavaroiden myynnistä eikä yhteisöhankinnasta, jos ostajana on:

1) arvonlisäverolain 34—36 §:ssä tarkoitettujen verottomien terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai 37—38 §:ssä tarkoitettujen sosiaalihuollon palvelujen tuottaja;

2) covid-19-epidemian vaikutusten torjumiseksi vuonna 2022 tarvittavien tavaroiden tuonnille myönnettävästä vapautuksesta tuontitulleista ja arvonlisäverosta annetussa komission päätöksessä (EU) 2021/2313 tarkoitettu valtiollinen toimija tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä organisaatio taikka tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu yleishyödyllinen yhteisö; tai

3) toimija, joka luovuttaa tavarat vastikkeetta 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuille tahoille.

(2 ja 3 momentti kuten VaVM)

**Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp**  
**Vastalause**

Helsingissä 22.2.2022

Matias Marttinen kok  
Sari Sarkomaa kok  
Timo Heinonen kok  
Jukka Kopra kok  
Sari Essayah kd